

Een leven op rolletjes

Een onderzoek naar het gebruik van de hondenrolstoel in Nederland

Uitgevoerd door:

Dierenarts in opleiding : Drs. Laura ten Berge

Onder begeleiding van:

Orthopeed/Neurochirurg : Dr. B.P. Meij

Faculteit Diergeneeskunde te Utrecht

Oktober 2006

Voorwoord

Dit onderzoek beslaat informatie die verkregen is uit de afgenomen enquêtes. De enquêtes zijn gehouden onder 87 in Nederland wonende hondenrolstoelbezitters uit het bestand van www.hondenrolstoel.nl.

Achtergrond:

Het idee voor het houden van dit onderzoek is gekomen van de heer Dr. B.P. Meij (orthooped/neurochirurg en docent aan de Faculteit Diergeneeskunde te Utrecht) die zelf ook ervaring had met een hond met een hondenrolstoel van Hondenrolstoel.nl. Het onderzoek is uitgevoerd door Drs. Laura ten Berge (dierenarts in opleiding en onder begeleiding van Dr. B.P. Meij.)

Hondenrolstoel.nl heeft op geen enkele wijze invloed willen uitoefenen op de uitkomsten van dit onderzoek. Het is dan ook om die reden dat zij uitsluitend haar bestandsgegevens heeft aangeleverd en geen ruggespraak heeft gehouden inzake wie er gebeld zou worden en wat er gevraagd zou worden en op welke wijze de verkregen informatie vervolgens gepresenteerd zou worden.

Het originele onderzoek is wel door Hondenrolstoel.nl bewerkt. Dit om het bruikbaar te maken voor commerciële doeleinden.

Tijdens deze bewerking zijn geen wijzigingen aangebracht die van inhoudelijke aard zijn.

De wijzigingen die wel zijn doorgevoerd zijn:

- Aanpassing van lay-out > doel: Overzichtelijker maken van het onderzoek
- Minimalisatie van medische termen > doel: het onderzoek voor een breder publiek toegankelijk maken.
- Inkorting van het onderzoek > doel: Verwijderen van minder belangrijke (voor de doelgroep) informatie.

De onderwerpen die uit het originele onderzoek verwijderd zijn:

- inhoudsopgave
- geschiedenis van de hondenrolstoel
- uitleg inzake wijze van enquêteren en de loop van de enquête
- geografische verdeling van de hondenrolstoelen over Nederland
- Gezinsamenstelling van de hondenrolstoel bezitters inclusief andere huisdieren
- Voorbeeld enquêteformulier
- Voorbeeld bestelformulier Hondenrolstoel.nl
- Medische uitleg van aandoeningen

Hondenrolstoel.nl gebruikt dit onderzoek voor informatieve en commerciële doeleinden en voor eventuele verbeteringen van haar product en haar advies.

Wij wensen u veel leesplezier,

Vivienne Jans
Hondenrolstoel.nl

Inleiding

Het zal je maar gebeuren. Je bent fijn de hond aan het uitlaten en Fikkie speelt met zijn vriendjes en plots komt Fikkie niet gewoon aanlopen maar hij sleept met zijn achterpootjes. Tijdens het spelen heeft hij een hernia opgelopen. Je racet naar de dierenarts maar of Fikkie ooit nog zelf kan lopen blijft de vraag. Wat nu?? Euthanasie of is er nog iets anders dat Fikkie kan helpen?

Niet alleen de Fikkies van Nederland hebben dit probleem maar ook andere honden die door een of andere reden geen kracht meer hebben in hun achterpoten. Vaak gebeurt dit geleidelijk. Het begint met af en toe door de poten zakken maar stapsgewijs gebeurt dit steeds vaker en er komt een moment dat deze honden niet eens zelf meer kunnen staan. Vaak is het enige hulpmiddel van de dierenarts een spuitje want er is immers een onaanvaardbare situatie ontstaan voor de snuffelaar van de familie.

Dit gebeurde ook met de familie Jans. Hun hond Sam had artrose in de knieën en de dierenarts operde een spuitje om hem uit zijn lijden te verlossen. Samen met zijn vader en wat vrienden ging Harco Jans op zoek naar een oplossing en de hondenrolstoel was geboren.

Nu is de vraag natuurlijk: hoe ver ga je met een dier? Het kan een oplossing zijn of verleng je het hondenleven maar met een paar weken? En is dat verlengde leven van voldoende kwaliteit? Met andere woorden loopt het leven van een hond in een rolstoel wel op rolletjes? Met dit onderzoek zal hier geprobeerd worden een antwoord op te geven.

Wat is een hondenrolstoel

Elke hondenrolstoel wordt met de hand en speciaal voor de betreffende hond op maat gemaakt.

De stoel is gemaakt van lichtgewicht materialen zoals aluminium en kunststof. Hierdoor is de constructie voldoende stevig maar is de rolstoel niet te zwaar voor de hond om vooruit te kunnen trekken.

De hondenrolstoel heeft twee stevige luchtbanden zodat hij geschikt is voor de verharde weg maar ook voor onverharde ondergronden zoals zand-, gras-, en bosgronden. Een ander voordeel van de luchtbanden is dat ze gewoon geplakt kunnen worden met een fietsbandreparatiesetje als ze lek raken.

Het voor- en achtertuigje hebben beide verstelbare banden en clips waardoor ze gemakkelijk aangepast kunnen worden aan elke maat hond. De tuigjes zijn van nylon voor maximale stevigheid en van neopreen voor comfort en flexibiliteit.

Aan de achterkant van de hondenrolstoel hangen ook zogenoemde ophangbandjes. Deze zijn bestemd voor honden die de achterpoten laat slepen.

De hond hoeft in principe niet uit de hondenrolstoel getild te worden om zijn behoeften te kunnen doen. Zelfs reuen wennen zonder problemen aan het feit dat ze bij het plassen geen achterpoot kunnen optillen.

De hondenrolstoel is een hulpmiddel om te zorgen dat de hond voldoende beweging krijgt. Anders gaat de lichamelijke conditie van de hond achteruit. Ook heeft het niet meer valide zijn van een hond gevolgen voor zijn mentale gezondheid. Door het lopen in de hondenrolstoel wordt de voorhand van de hond sterker dan voorheen en blijven de spieren ontwikkeld. Zo wordt het niet of nauwelijks functioneren van de achterhand voor een deel gecompenseerd.

De prijzen van een hondenrolstoel variëren tussen de 250 en 450 euro. Want hoe kleiner de hond, hoe kleiner de hondenrolstoel, hoe minder gebruikte materialen.

Als er een hondenrolstoel besteld wordt, is de levertijd ongeveer 1 tot 2 dagen.

WWW.HONDENROLSTOEL.NL

- **Ras**

Als eerste hebben we gevraagd naar het ras van de honden in de hondenrolstoelen.

> Onderzoeksresultaten:

Herder	18	(12 Duitse, 2 Canadese, 2 Witte, 1 Hollandse en 1 Mechelse)
Kruising	9	
Schotse Collie	8	
Franse Bulldog	7	
Teckel	5	
Jack Russell	5	
Berner Sennen	4	
Labrador	4	
Bastaard	3	
Golden Retriever	3	
Dobermann	2	
Pekinees	2	
Appenzeller Sennen	1	
Basset	1	
Beagle	1	
Boerenfox	1	
Border Collie	1	
Briard	1	
Cavalier King Charles	1	
Gordon Setter	1	
Greyhound	1	
Mopshond	1	
Old English Mastiff	1	
Rotweiler	1	
Salar Wolfshond	1	
Sarplaninac	1	
Shitzu	1	
Tatra	1	
Welsh Corgi	1	

Totaal 87

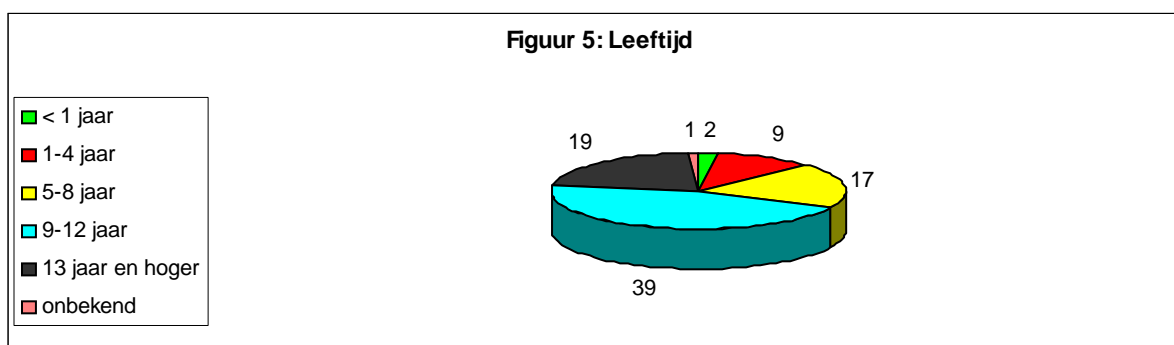
> Analyse van de onderzoeksresultaten:

We zien dat het veel verschillende rassen betreft. Opvallend is het dat het merendeel van de honden behoort tot de familie van de herdershonden (21%). Dit is ook te verklaren wanneer we gaan kijken naar de erfelijke aandoeningen van dit ras (Degeneratieve Myelopathie en Heupdysplasie). Aandoeningen waarvoor de hondenrolstoel een geschikt hulpmiddel is. Bovendien zijn herdershonden zeer geliefde honden in Nederland en dus zijn ze waarschijnlijk het meest in trek bij hondeneigenaren.

- **Leeftijd**

Wat is de leeftijd waarop de hond in de hondenrolstoel terecht gekomen is. (Fig. 5)

> Onderzoeksresultaten:

Figuuruitleg:

% van geheel	Aantal honden	Leeftijd
45%	39	9-12 jaar
22%	19	13 jaar of ouder
20%	17	5-8 jaar
10%	9	1-4 jaar
2%	2	1 jaar of jonger
1%	1	onbekend

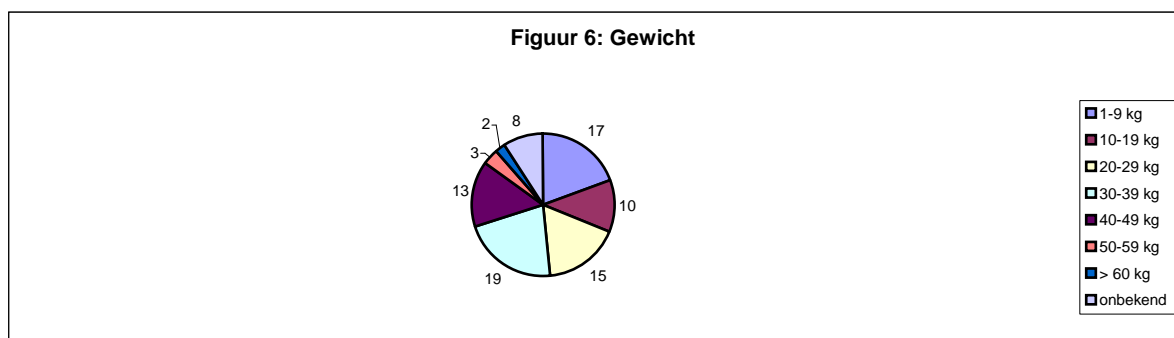
> Analyse van de onderzoeksresultaten:

We zien een duidelijk verschil in leeftijden echter is het grootste deel van de honden tussen de 9 en 12 jaar. Dit is ook logisch gezien het feit dat ouderdomsproblemen vaak komen opzetten in deze leeftijdsklasse.

- **Gewicht**

Naast de leeftijd van de hond is er ook gevraagd naar het gewicht van de hond op het moment van aanschaf van de hondenrolstoel. (Fig. 6)

> **Onderzoeksresultaten:**

Figuuruitleg:

% van geheel	Aantal honden	Gewicht
22%	19	30-39 kg
20%	17	1-9 kg
17%	15	20-29 kg
15%	13	40-49 kg
11%	10	10-19 kg
9%	8	onbekend
3%	3	50-59 kg
2%	2	>60 kg

> **Analyse van de onderzoeksresultaten:**

De gewichten zijn redelijk gelijk over de verschillende gewichtsklasse verdeeld.

- **Benoeming van aandoeningen**

**Door welke aandoening is de hond in de hondenrolstoel terecht gekomen.
(De hier onder genoemde aandoeningen zijn de door de eigenaar zelf benoemde ziekten.)**

> **Onderzoeksresultaten:**

Hernia/Dwarslaesie	20
Beknelling ruggenmerg (bv. tumor)	11
Degeneratieve myelopathie (DMP)	7
Combinaties	6
Artrose/slijtage/ouderdom	6
Spondylose	6
Trauma	6
Hersenverschijnselen	4
Heupdysplasie	4
Verlamming	4
Zenuwuitval	4
Verzwakte achterhand	3
Cushing	2
Aangeboren	1
Cauda equina syndroom	1
Kanker i/d knie	1
Spietatrofie	1

> **Tabeluitleg:**

De hernia komt het meeste voor. In 24% van de gevallen, of te wel, bij 20 honden is dit de meest voorkomende oorzaak waardoor de hond in een hondenrolstoel terecht gekomen is. Een andere belangrijke oorzaak is beknellingen van het ruggenmerg of slijtage. Samen zijn zij verantwoordelijk voor 11% van de gevallen, of te wel, bij 17 honden van dit onderzoek waren deze aandoeningen de oorzaak.

- Aandoeningen gekoppeld aan de hondenrassen

> **Onderzoeksresultaten:**

Hernia/Dwarslaesie	Teckel (5) Franse Bulldog (3) Pekinees (2) Kruising (klein) (3) Welsh Corgi Jack Russell Mopshond Beagle Basset Duitse Herder Border Collie
Beknelling ruggenmerg (5), tumor (3), vergroeiing (1), verschoven wervel (1), halve wervel (1)	Franse bulldog (3) Jack Russell (2) Dobermann Shitzu Bastaard Duitse Herder Schotse Collie Canadese Herder
Degeneratieve myelopathie (DMP)	Duitse Herder (3) Salar Wolfshond Sarplaninac Witte Herder Kruising herder
Combinaties: spierziekte + hernia, HD + beknelling zenuw, aangeboren + slijtage, HD + slijtage, artrose + complicatie operatie kniebanden, slijtage + synthetische kniebanden	Briard Kruising (groot) Appenzeller Sennen Mechelse Herder Berner Sennen Golden Retriever
Artrose/slijtage/ouderdom	Schotse Collie (2) Jack Russell Kruising Berner Sennen Golden Retriever
Spondylose	Duitse Herder (4) Canadese Herder Labrador
Trauma	Kruising (2) Jack Russell Dobermann Schotse Collie Golden Retriever
Hersenverschijnselen (2), bloeding/infarct (2)	Cavalier King Charles Spaniel Witte Herder Bastaard Berner Sennen

Heupdysplasie	Berner Sennen Labrador Duitse Herder Hollandse Herder
Verlamming	Schotse Collie (2) Duitse Herder Labrador
Zenuwuitval	Bastaard Labrador Old English Mastiff Kruising herder
Verzwakte achterhand	Greyhound Gordon Setter Duitse Herder
Cushing	Schotse Collie Boerenfox
Aangeboren	Franse Bulldog
Cauda equina syndroom	Tatra
Kanker i/d knie	Rottweiler
Spieratrofie	Schotse Collie

> **Achtergronden:**

Hernia komt vooral voor bij de kleine rassen zoals de teckel, Franse bulldog en de kruisingen tussen kleine rassen.

Beknellingen van het ruggenmerg kunnen gesplitst worden in beknelling door een tumor, een vergroeiing van het ruggenmerg, een verschoven wervel of een onbekende oorzaak.

Degeneratieve Myelopathie evenals Spondylose spelen met name bij de herdershonden een rol.

> **Analyse van de onderzoeksresultaten:**

Waarschijnlijk zijn er in werkelijkheid meer honden die in de rolstoel terecht komen door Degeneratieve Myelopathie. Veel eigenaren vergeten namelijk de naam van de aandoening en noemen het zenuwuitval, verlamming of een verzwakte achterhand.

- **Graad van ernst van de Aandoeningen**

De uitvalsverschijnselen van de achterhand zijn verdeeld in 5 verschillende klassen. Namelijk graad I tot graad V.

Graad I staat gelijk aan pijn.

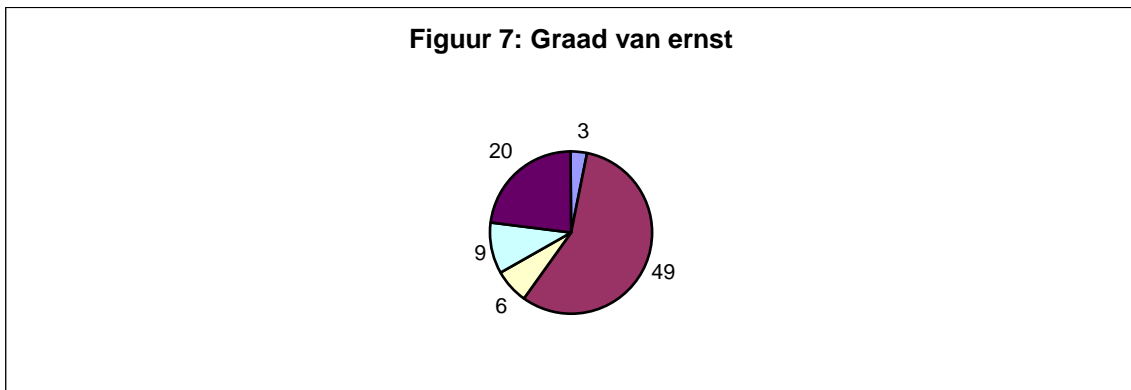
Graad II staat gelijk aan parese posterior, maar nog ambulante.

Graad III staat gelijk aan ernstige parese posterior en niet meer ambulante.

Graad IV staat gelijk aan paralyse posterior met aanwezigheid van pijnperceptie.

Graad V staat gelijk aan paralyse posterior met afwezigheid van pijnperceptie.

> Onderzoeksresultaten:

Figuuruitleg:

% van het geheel	Aantal honden	Graad
57%	49	II
23%	20	V
10%	9	IV
7%	6	III
3%	3	I

> Analyse van de onderzoeksresultaten:

Ruim de helft van de honden die in een hondenrolstoel terecht komen, zitten in graad II d.w.z. dat ze lijden aan parese posterior (zwakke achterhand) maar dat zij nog wel zelf kunnen lopen.

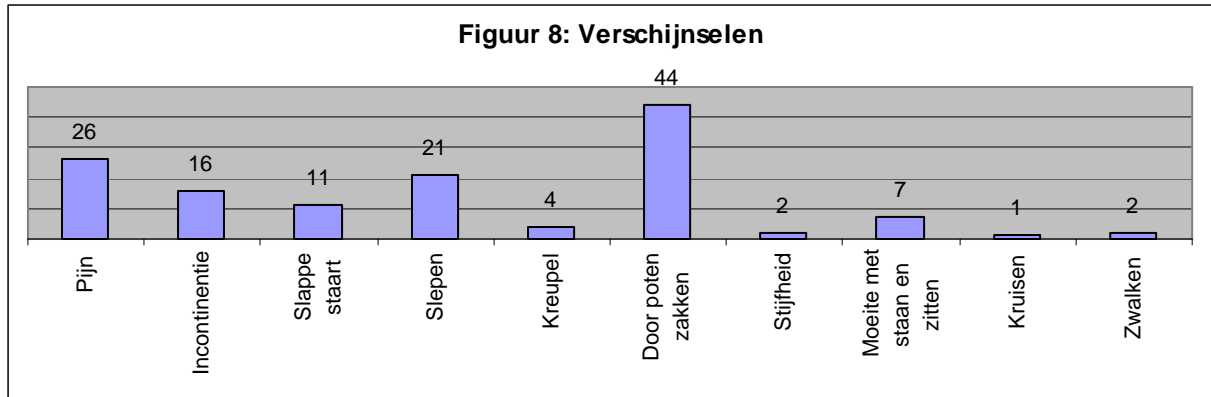
De hondenrolstoel is voor deze honden echt een hulpmiddel om te kunnen blijven staan. Deze honden lopen dus ook gewoon mee in de hondenrolstoel.

De ergste graad (graad V: verlamming met afwezigheid van de pijnperceptie) speelt met name bij een Hernia. Dit is ook de meest voorkomende aandoening.

- **Verschijselen**

In Fig. 8 is een opsomming te zien van de verschillende verschijnselen die de honden vertoonden voordat ze de hondenrolstoel aangemeten hebben gekregen:

Onderzoeksresultaten:

> **Achtergronden :**

Pijn wordt met name gezien aan de houding en het gedrag van de hond. Soms uit de hond de pijn door af en toe te kreunen. Ook zeggen sommige eigenaren dat ze het zien aan de gezichtsuitdrukking van de hond.

Andere veel voorkomende verschijnselen zijn incontinentie en een slappe staart. Dit kan natuurlijk komen door uitval van de zenuwen die er ook voor zorgen dat de hond niet meer zo goed loopt.

- **Medicijngebruik**

Er is gevraagd naar het medicijngebruik van de honden tijdens het gebruik van de hondenrolstoel.

> Onderzoeksresultaten:

40 honden gebruikten met name pijnstillers en/of ontstekingsremmers.

30 honden kregen geen medicijnen.

6 honden kregen voedingssupplementen (bijv. kalk), anabolen of vitaminen (B).

6 honden kregen in het begin wel medicijnen toegediend.

3 honden kregen pas later in het ziektebeeld medicijnen.

Van 2 honden is het onbekend of ze medicijnen kregen.

> Uitleg van de onderzoeksresultaten:

Het medicijngebruik van de honden die in een hondenrolstoel zitten en tevens medicijnen gebruiken, is redelijk hetzelfde. (pijnstillers zoals Metacam en Rimadyl en/of ontstekingsremmers als Prednison.).

Ook zijn er honden die voordat ze in de hondenrolstoel terecht kwamen medicijnen kregen maar na aanschaf van de hondenrolstoel niet meer omdat ze niet meer aansloegen of omdat ze niet meer nodig waren.

Bij een paar honden is het juist omgekeerd gegaan. De aandoening is in de loop der tijd dusdanig verslechterd dat ze op gegeven moment toch pijnstillers mee naar huis kregen.

- **Hoe bent u op het idee van een hondenrolstoel gekomen**

> Onderzoeksresultaten:

Internet	38
TV	10
Dierenarts	8
Pamflet	5
Krant	4
Vrienden	4
Fysiotherapeut	3
Tijdschrift	3
Rolstoel eigenaar	3
Amerika	2
Familie/partner	2
Straat	2
Alternatieve dierenarts	1
Hond zelf	1
Kennis/fokster	1

> Achtergronden:

Opvallend is het dat de meeste eigenaren zelf op het idee zijn gekomen om naar een oplossing voor hun hond te gaan zoeken.

De manieren waarop zij dan vervolgens voor het eerst met de hondenrolstoel in aanraking komen zijn zeer verschillend. Dit geldt echter niet voor hoe ze in contact komen met Hondenrolstoel.nl, want als eigenaren uiteindelijk van de hondenrolstoel afweten, gaan ze op internet zelf verder zoeken en nemen ze via de e-mail of telefonisch contact op met Hondenrolstoel.nl.

- **Eerste gedachten over de hondenrolstoel**

Samenhangend met het eerste contact met de hondenrolstoel zijn natuurlijk de eerste gedachten bij een rolstoel voor honden. Ook hier is naar gevraagd.

> Onderzoeksresultaten:

Geweldig/goed idee	39
Proberen waard	10
Verrast/benieuwd	8
Meteen doen	6
Handig hulpmiddel	5
Echt niet!/Zielig	5
Bizar/hoe ver moet je gaan	4
Uitkomst	4
Alternatief/Laatste redmiddel	3
Wist er al van	1
Te duur	1
Geen	1

> Achtergronden:

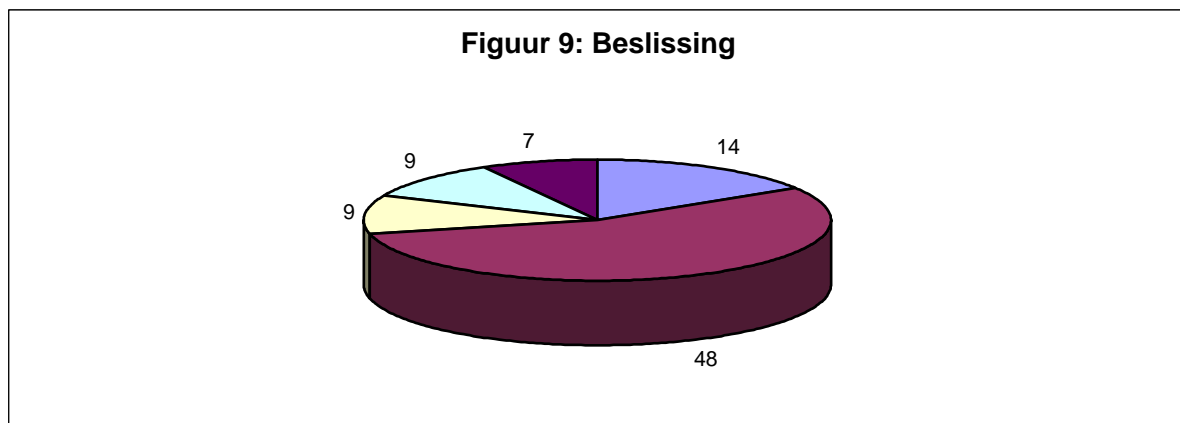
Het merendeel van de eigenaren vond het gelijk een goed idee. Een klein gedeelte van de eigenaren reageerde wisselend. Maar allemaal hebben ze besloten de rolstoel aan te schaffen.

- **Motivatie voor aanschaf van de hondenrolstoel**

Een belangrijke vraag in deze enquête is waarom eigenaren besluiten om de rolstoel aan te schaffen en wie de beslissing tot aanschaf uiteindelijk neemt.

> **Onderzoeksresultaten:**

Vitaal/Zin in het leven	45
Wilde nog lopen/weer lopen	32
Normaal leven	21
Kon niet in laten slapen	15
Dragen te zwaar	13
Verlichting/Ondersteuning/Revalidatie/hulp	11
Geen pijn	8
Vergelijking met mens	8
Nog jong	4
Cadeau	1
Financieel te doen	1
Leert anders niet te lopen	1
Aandringen dochter	1

> **Achtergronden :**

Voor de aanschaf van een hondenrolstoel zijn er uiteenlopende redenen. Opvallend is wel dat veel eigenaren hun hond met een mens vergelijken. ‘Als een mens niet meer kan lopen dan geef je hem ook geen spuitje, maar dan zoek je ook naar een andere oplossing.’

De belangrijkste reden voor aanschaf van de hondenrolstoel is dat de hond zelf nog vitaal genoeg is en nog zin heeft in het leven.

De beslissing of de rolstoel wordt aangeschaft, wordt in het merendeel van de gevallen genomen in overleg met de partner.

Opvallend is het dat bij enkele gevallen wel werd overlegd, maar dat de uitkomst van het overleg van te voren al vastlag, namelijk aanschaf van de rolstoel. (Fig. 9)

Eén eigenaar heeft het zelfs aan haar hond gevraagd. Ze is met haar hond naar een dierenmedium geweest en die kon haar vertellen dat haar hond graag rode wielen wilde hebben. De eigenaresse is toen op zoek gegaan en kwam uiteindelijk terecht op de site van de hondenrolstoel.nl. Daar zag zij een hondenrolstoel met (toen nog) rode wielen.

- Verwachtingen van de rolstoel

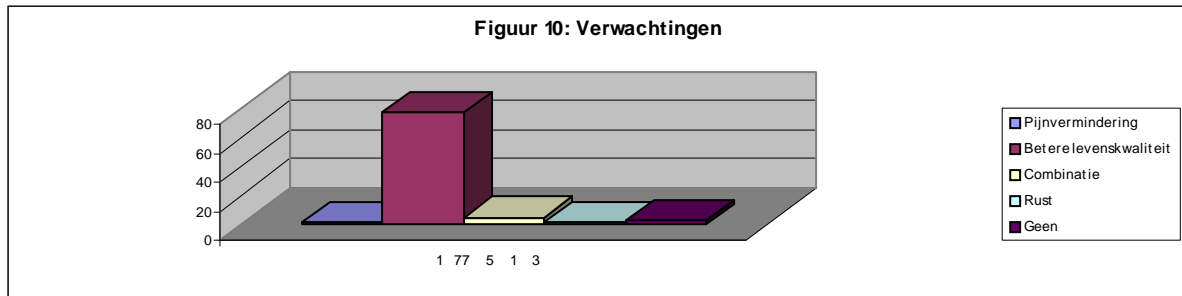
Vooraf:

Alle eigenaren hadden vooraf geen verwachtingen van de hondenrolstoel betreffende enige verbetering van de aandoening van hun hond.

Wat ze allemaal wel verwachtten, was een betere levenskwaliteit voor de hond.

Soms in combinatie met eventueel een levensduurverlenging. (Fig. 10)

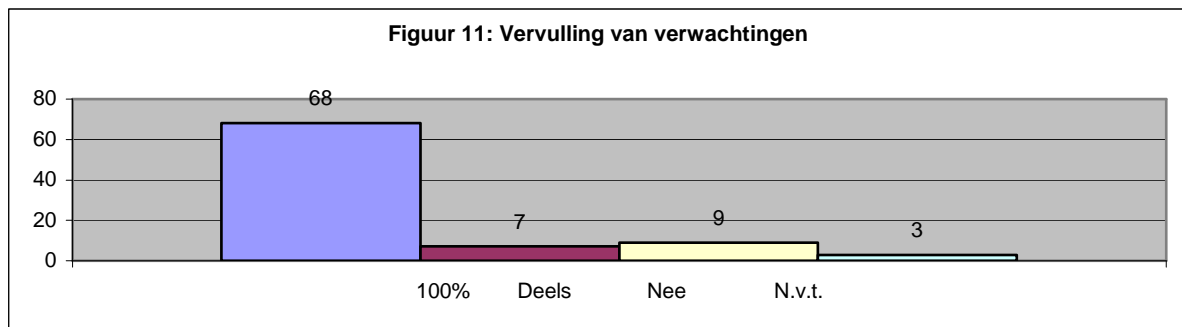
> **Onderzoeksresultaten:**

Achteraf:

Er is ook gevraagd of de verwachtingen die de eigenaren vooraf hadden, achteraf zijn uitgekomen. (Fig. 11)

> **Onderzoeksresultaten:**

> **Achtergronden:**

Bij 78% van de eigenaren zijn de verwachtingen inzake een betere levenskwaliteit vervuld.

Bij slechts 8% zijn de verwachtingen deels vervuld omdat:

- Eén van de honden maar 1 dag in de hondenrolstoel heeft gelopen omdat de eigenaar het teveel gedoe vond om de hond in de hondenrolstoel te tillen.
- Eén eigenaar hoopte op een langer gebruik van de rolstoel maar helaas stierf de hond vrij snel na aanschaf van de hondenrolstoel.

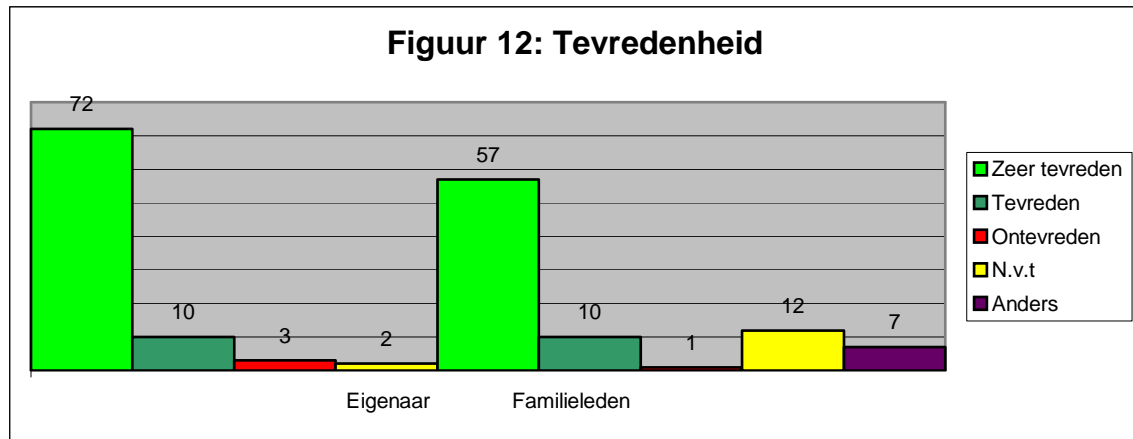
Bij de geheel niet vervulde verwachtingen ging het om honden die zelf te goed liepen, niet aan de hondenrolstoel kon wennen of weigerden te lopen en honden waarvan de voorpoten toch ook te zwak waren. Bij de honden die weigerden te lopen in de hondenrolstoel zijn de eigenaren wel tevreden over de hondenrolstoel maar de stoel bleek gewoon niet geschikt voor het karakter van hun hond. De honden waren te trots om in een hondenrolstoel te lopen en sleepten zich liever zelf voort.

- **Tevredenheid eigenaar en familie**

Om een beeld te krijgen van de ervaringen van eigenaren en hun gezinsleden is gevraagd naar de mate van tevredenheid (fig. 12).

> **Onderzoeksresultaten:**

Figuuruitleg:

Eigenaren

94% van de eigenaren tevreden is over de rolstoel. Van al die mensen is 83% zelfs zeer tevreden. Slechts 3% is niet tevreden over de rolstoel.

Familieleden:

77% van de familieleden zijn uitermate positief gestemd over de rolstoel. Van al die mensen is 66% zelfs zeer tevreden.

Ook bij de familieleden is maar 1% niet tevreden over de rolstoel.

8% van de familieleden reageren anders. Dit kan zijn dat ze wisselend reageren bijvoorbeeld de een vindt het geweldig terwijl de ander het raar vindt.

> **Achtergronden :**

Als we kijken naar de tevredenheid van de eigenaren dan valt op dat de meeste eigenaren tevreden zijn.

Familieleden reageren vrij verschillend. De kolom n.v.t. zijn de familieleden die niet naar hun mening zijn gevraagd. De eigenaar heeft geen reden (gehad) om naar hun mening te vragen.

Heel veel familieleden waren in eerste instantie sceptisch, zelfs lacherig maar nadat ze met eigen ogen gezien hadden hoe de hond met de hondenrolstoel liep, zijn ze geheel omgeslagen. Nu vinden ze de hondenrolstoel een geweldige uitvinding. Slechts enkelen blijven bij hun eerste mening. Eén familielid schaamt zich voor de hond in de hondenrolstoel aangezien ze veel bekijks trekken tijdens het uitlaten en één toont nog steeds onbegrip over de beslissing van de hondeneigenaar.

- **Problemen van de eigenaar met de hondenrolstoel**

Er is ook geïnformeerd naar eventuele problemen die de eigenaar met de rolstoel heeft gehad.

> **Onderzoeksresultaten:**

Geen problemen gehad	51
Hond erin zetten zwaar	6
Boutjes trillen los/wieltjes los	4
Bandenwissel	4
Bijstellen, gehurkt met de knieën	4
Went niet	3
Veel tijd	2
Te licht voor zware honden => valt om	2
Tuigje schoot los	2
Wielen onder de poep	2
Stoel te zwaar voor hond	1
Wijkende wielen	1
Verdwenen wielpopjes	1
Niet geschikt voor gipspoot	1
Ballen klem onder broekje	1
Bij rennen, poot tegen achterbeugel	1
Belasting schouders te hoog	1

> **Achtergronden:**

De problemen zijn verschillend van aard.

In de meeste gevallen 59% zijn er geen problemen voorgevallen.

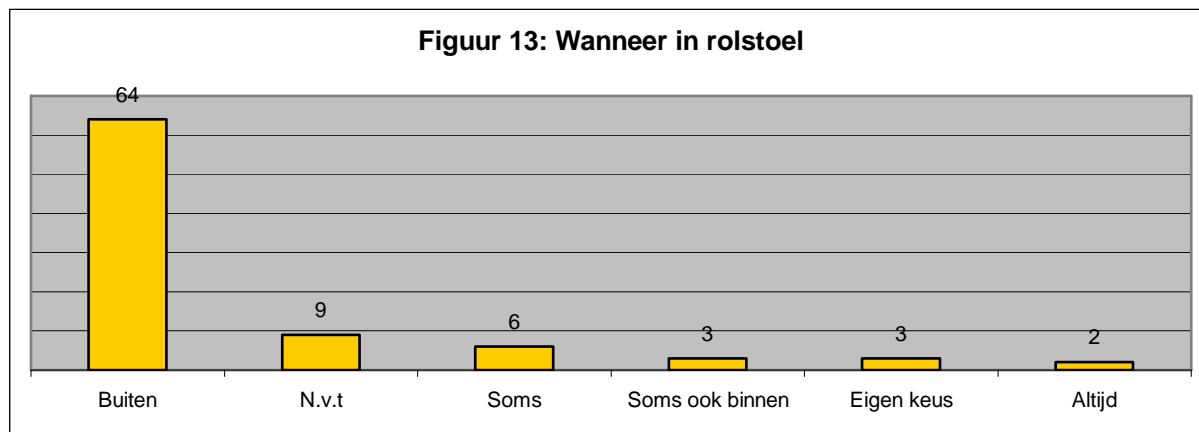
De meest voorkomende problemen die voorvallen hebben te maken met het veelvuldige gebruik van de hondenrolstoel (losgetrilde boutjes en verwisselen van versleten banden).

In 7% van de gevallen geeft de eigenaar aan dat hij het zwaar vindt om de hond in de hondenrolstoel te tillen. Hiervoor moet de hond namelijk aan de achterkant opgetild worden.

Handig is dat de rolstoel bijgesteld kan worden, hier wordt dan ook veel gebruik van gemaakt.

- Wanneer wordt de hondenrolstoel gebruikt

> **Onderzoeksresultaten:**

Figuuruitleg:

% van geheel   Aantal honden

74%   64

7%   6

3%   3

3%   3

2%   2

10%   9

Gebruiken de rolstoel alleen buitenshuis.

Zitten soms in de rolstoel

d.w.z. de eigenaar neemt de rolstoel tijdens het uitlaten mee en als de hond zelf niet meer verder kan lopen, wordt hij in de rolstoel gezet.

Laten de hond zelf kiezen of ze in de rolstoel willen of niet.

De honden laten dit aan de eigenaren weten door bijvoorbeeld bij de rolstoel te gaan zitten of door te blaffen.

Zitten ook soms binnen in de rolstoel.

Zitten altijd in de rolstoel, dus zowel buiten als binnen.

Konden de vraag niet beantwoorden.

> **Achtergronden:**

Duidelijk is dat de hondenrolstoel met name bedoeld is voor gebruik buitenshuis.

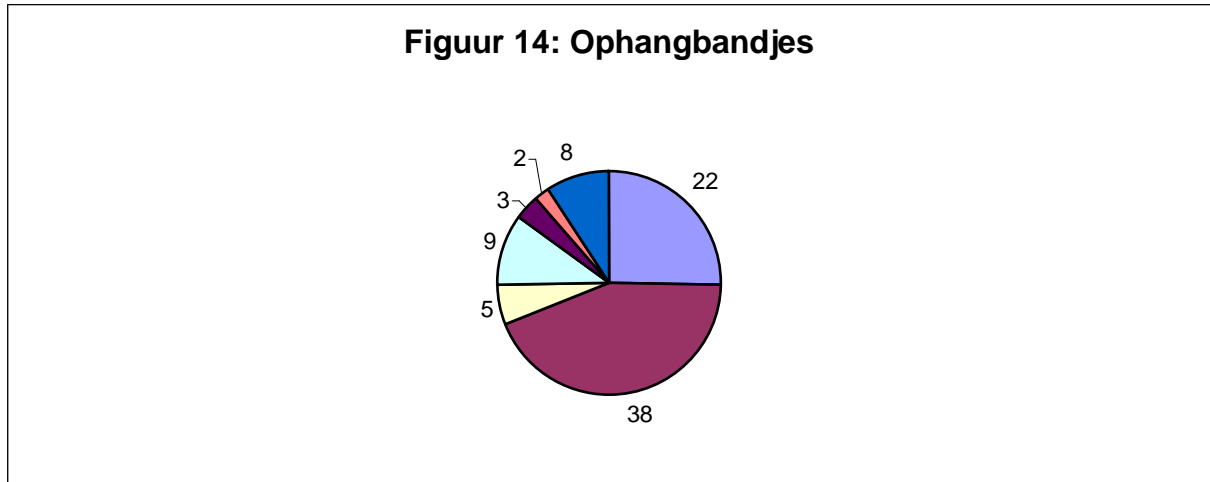
Sommige kleine hondjes zitten ook in de hondenrolstoel binnenshuis. Zo kunnen ze zelf naar hun etensbak lopen, maar dit is voor de wat grotere honden niet praktisch.

Een enkeling wordt binnen in de hondenrolstoel gezet voor revalidatie. Hij loopt namelijk zelf beter nadat hij een tijdje in de hondenrolstoel heeft gestaan.

- **Gebruik ophangbandjes voor de achterpoten**

Er is gevraagd hoe vaak de hond met de achterpoten in de ophangbandjes hangt.

> **Onderzoeksresultaten:**

Figuuruitleg:

% van geheel

Aantal honden

45%

38

Achterpoten van de hond hangen niet in de ophangbandjes. De hond loopt zelf mee.

25%

22

Achterpoten van de hond hangen wel in de ophangbandjes. Liep eerst zelf mee, maar later kon dat niet meer.

10%

9

Liep eerst zelf mee, maar later kon dat niet meer.

9%

8

Staat alleen in de rolstoel

6%

5

Hangt soms in de ophangbandjes

3%

3

Achterpoten hingen eerst in de ophangbandjes, maar later liepen ze weer gewoon mee.

2%

2

Hangt met 1 poot in de ophangbandjes.

- **Wat kunnen honden met de hondenrolstoel**

> **Onderzoeksresultaten:**

Lopen	80
Rennen	59
In bos	54
Spelen	34
Gras	12
Zee	6
Springen	4
Traplopen	2
Racen	2
Rollen	1
Liggen	1

Tabeluitleg:

% van geheel	Aantal	
97%	80	Kunnen weer lopen.
Hiervan kan ...		
68%	59	ook weer rennen
62%	54	ook in het bos lopen
39%	34	ook weer spelen
2%	2	ook traplopen met rolstoel en al

> **Achtergronden:**

Van de honden die niet rennen met de hondenrolstoel wordt door de eigenaar gezegd dat ze te oud en te zwak zijn om dat te doen.

Sommige honden kunnen niet meer naar het bos omdat de eigenaar geen vervoer heeft naar het bos voor de hond met hondenrolstoel. Normaliter konden ze de hond zelf wel meenemen maar met hondenrolstoel erbij wordt het veel moeilijker.

Het spelen met de eigenaar en andere honden is niet zozeer veranderd. Veel honden speelden al niet met andere honden omdat ze te dominant, te oud of te blind waren. Ook worden sommige honden ervan weerhouden door hun eigenaar om bij andere honden te komen, dit omdat de eigenaren voorzichtigheid gewenst vindt.

- **Problemen van de hond met de hondenrolstoel**

> **Onderzoeksresultaten:**

Tegen dingen	29
Geen	26
Ondersteboven	12
Nagels open	10
Bochten te kort	8
Irritatie/likgranuloom	5
Broekje in de weg	3
Poten bijten	2
Bang ervoor	1
Te lang - knellen	1

Tabeluitleg:

% van geheel   Aantal honden

33%	29	Lopen wel eens tegen dingen op. (Denk hierbij met name aan paaltjes.)
30%	26	Heeft geen enkel probleem.
14%	12	Liggen wel eens met rolstoel en al ondersteboven door het enthousiasme waarmee ze rennen.
11%	10	Hebben de nagels van hun achterpootjes wel eens opengehaald.
9%	8	Nemen de bochten wel eens tekort waardoor ze ofwel omvallen ofwel vastzitten.
6%	5	Heeft last (gehad) van irritatie (schaving broekje).

> **Achtergronden:**

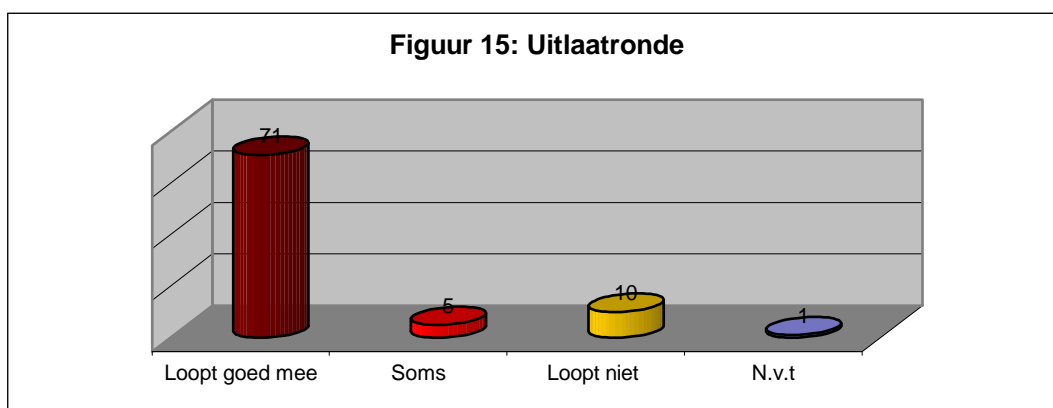
Als we kijken naar de last die de hond van de hondenrolstoel heeft, is de belangrijkste belemmering het tegen dingen oplopen. Met de hondenrolstoel is de hond aan de achterzijde ineens breder dan normaal. Hierdoor loopt hij vaak tegen dingen op. De meest genoemde obstakels zijn paaltjes waarachter de wielen van de rolstoel blijven haken. Echter passen de meeste honden zich na verloop van tijd aan en leren ze zichzelf te bevrijden door achteruit te lopen en de bocht ruimer in te zetten. Enkele honden blijven op de hulp van de eigenaar wachten.

Sommige honden zijn iets te enthousiast met de rolstoel en racen zo hard een bocht om dat zij met hondenrolstoel en al omkiepen. Ook hier moet de eigenaar eraan te pas komen om ze te verlossen. Niet dat het veel indruk maakt op de slachtoffers, ze racen namelijk even hard weer de volgende bocht om.

- **Uitlaten**

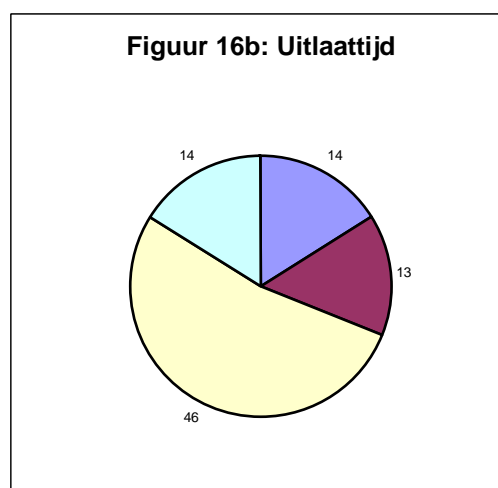
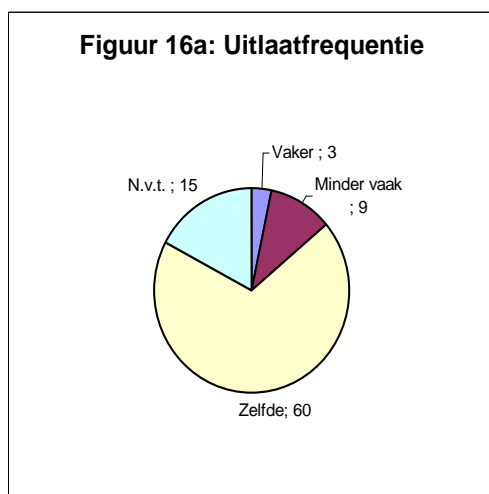
Bij de gebruikelijke uitlaatronde kan men zich afvragen of de hond goed mee loopt, of door de hondenrolstoel de frequentie van het uitlaten is veranderd (vaker of juist minder vaak) en of de duur van een uitlaatronde is aangepast. (Fig. 15, 16a en 16b)

> **Onderzoeksresultaten:**

Figuuruitleg:

% van geheel	Aantal	Uitleg
82%	71	Lopen goed mee met de rolstoel tijdens het uitlaten.
11%	10	Lopen niet in de rolstoel maar blijven er in staan.
5%	5	Moeten soms meegeslept worden terwijl ze een andere keer gewoon goed meelopen.

Figurenuitleg:

% van geheel	Aantal	Uitleg
70%	60	Uitlaatfrequentie is onveranderd
10%	9	Lagere uitlaatfrequentie
3%	3	Hogere uitlaatfrequentie
53%	46	Uitlaattijd is onveranderd
16%	14	Kortere uitlaattijd
15%	13	Langere uitlaattijd

> **Achtergronden :**

Het grootste gedeelte van de honden loopt gewoon goed mee tijdens de uitlaatrondes. Een enkele hond loopt de ene keer goed mee terwijl ze een andere keer overal blijven snuffelen. Dit komt overigens niet door de hondenrolstoel.

Over de frequentie van uitlaten is weinig te zeggen. Dit hangt namelijk vaak van de tijd af die de eigenaar heeft maar ook hoe het weer is buiten.

Er zijn verschillende oorzaken aan te geven waardoor de uitlaattijden langer zijn geworden.

1. De rondjes duren langer omdat de eigenaar overal wordt aangesproken door mensen die meer willen weten over de rolstoel.
2. Het kost meer tijd om het rondje te lopen.
3. De eigenaar laat de hond vaak zelf bepalen of hij nog verder wil of niet.

In de gevallen dat de rondjes korter zijn geworden waren de oorzaken:

1. Omdat de hond oud is.
2. Omdat de eigenaar zelf niet meer zover kan lopen.
3. De honden lopen kleinere rondjes omdat er geen vervoer is voor langere rondjes
4. Net rondje in de hondenrolstoel valt fysiek iets zwaarder voor de hond.

Natuurlijk is een hele belangrijke factor de tijd die de eigenaar zelf heeft voor het uitlaten van de hond.

Een paar honden lopen kleine rondjes zonder stoel terwijl ze voor de grote rondjes de stoel gebruiken.

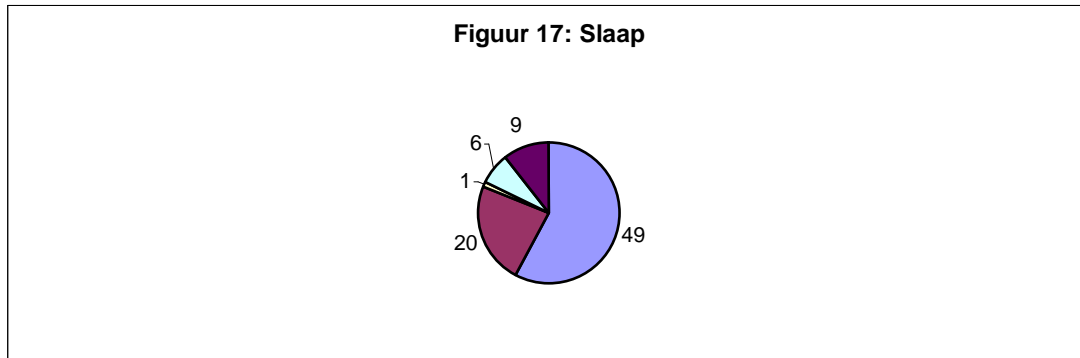
De honden mogen ook veel vaker hun behoeften doen in de tuin. Dit is vaak het geval als de hond leidt aan incontinentie

- **Slaap**

Om te kijken of de honden wellicht actiever zijn geworden door de rolstoel is er gevraagd naar het slaappatroon van de hond.

> **Onderzoeksresultaten:**

Figuuruitleg:

% van geheel

Aantal

57%

49

Slapen niet opvallend meer of minder sinds ze een rolstoel hebben.

24%

20

Slapen meer dan voordat ze de rolstoel hadden.

1%

1

Slaapt minder sinds hij de rolstoel heeft.

> **Achtergronden:**

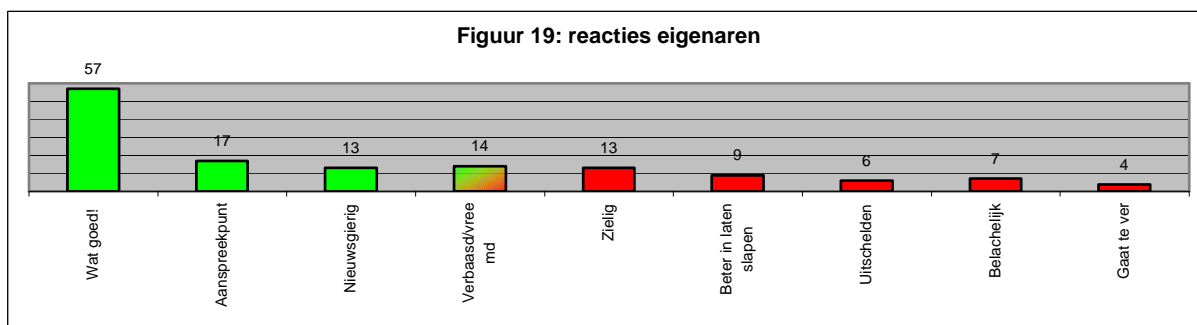
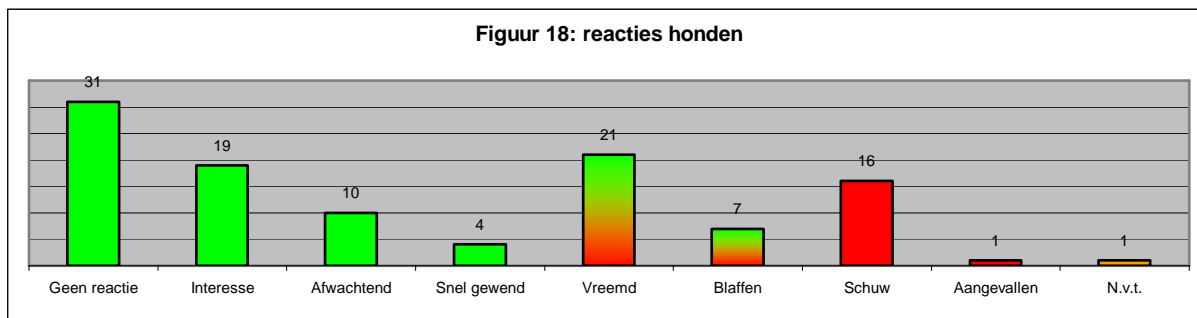
Als we kijken naar de honden die meer slapen, komt dit volgens de eigenaren door een combinatie van dat de hond al oud is en de energie die het lopen in een hondenrolstoel van de hond vraagt

Bij het minder slapen is de verklaring vaak dat de hond juist actiever is geworden door het lopen in de hondenrolstoel en dus meer energie ook thuis heeft.

- **Reacties op straat**

Er is ook gevraagd naar de reacties op straat. Hoe mensen en andere honden op straat reageren op een hond in een rolstoel. (Fig. 18 en 19)

> **Onderzoeksresultaten:**

Figurenuitleg:

De groene staven zijn positieve en de rode staven zijn negatieve reacties. De groen/rode staven zijn nog twijfelende reacties.

Zoals te zien in de figuren is het merendeel van de reacties van positieve aard. Dit zowel bij de mensen (62%) als de honden (58%) op straat.

> **Achtergronden:**

Bij de reacties van andere honden op de rolstoel zijn met name kleinere hondjes en de al voor de hond bekende honden geheel niet geïnteresseerd in de hondenrolstoel.

Grote en voor de hond nog onbekende honden zijn wat afwachtender dan normaal maar zij zijn snel gewend aan het nieuwe apparaat.

Twee honden zijn zelf agressiever geworden tegenover andere honden vanaf het moment dat zij in de hondenrolstoel zitten. Volgens de eigenaren voelen zij zich wat zwakker waardoor zij zich menen te moeten bewijzen.

De reacties van andere hondeneigenaren en mensen op straat wisselt zeer. De verhalen lopen uiteen van (in een enkel geval) uitgescholden worden tot (veel vaker) de hemel in geprezen worden.

Een aantal mensen die van te voren sceptisch waren, hebben hun mening compleet bijgesteld toen zij de hond zelf zagen lopen met de hondenrolstoel.

Wat opvalt, is dat toeristen de hondenrolstoel geweldig vinden en dat hondeigenaren er positiever over denken dan niet-hondeigenaren.

- **Belemmeringen door de hondenrolstoel**

Om te kijken in hoeverre honden belemmerd worden door de hondenrolstoel is er gevraagd of er dingen zijn die de honden in de rolstoel niet meer kunnen terwijl zij deze dingen zonder de rolstoel nog wel konden.

> **Onderzoeksresultaten:**

Geen belemmeringen	36
nvt	9
Behoeften	7
Struiken	5
Traplopen	4
Spelen/snuffelen /rollen	4
Meerdere dingen	4
Springen	3
Zwemmen	3
Sneeuw/strand	3
N.v.t.	3
Rennen	2
Stoep op en af	2
Liggen	1
Verharde weg	1

Tabeluitleg:

% van geheel	Aantal	
48%	42	Ondervinden enige belemmeringen door de rolstoel.
42%	39	Ondervinden geen belemmeringen van de rolstoel.

De meest voorkomende belemmeringen zijn:

% van geheel	Aantal	
8%	7	Behoeftedoen
6%	5	Het lopen door struiken

> **Achtergronden:**

De meeste eigenaren konden als antwoord op deze vraag in eerste instantie niets bedenken. Na doorvraag kwam naar voren dat een paar honden in het begin niet met de hondenrolstoel durfde te rennen. Daar in tegen was er een hond die in het begin juist alleen maar bleef rennen in de hondenrolstoel omdat ze dacht dat ze achtervolgd werd door het karretje. Enkele kleine honden konden zelfstandig de stoep niet op- of afkomen met de hondenrolstoel. Volgens de eigenaren ligt dit echter aan de ouderdom van de hond.

- **Tevredenheid van de hond**

Samenhangend met de belemmeringen door de rolstoel is natuurlijk de tevredenheid van de honden met de hondenrolstoel.

> Onderzoeksresultaten:

De meeste eigenaren geven meerdere manieren aan waaraan zij kunnen zien dat hun hond tevreden is.

Vrolijk/enthousiast	47
Racete er mee weg	18
Graag naar buiten/gaf zelf aan	15
Niet tevreden	14
Spelen/eigen ding doen	13
Geen protest	9
Oren staan goed	6
Kan alles	5
Moest wennen	3
Lang uitgaan	2
Vacht glanzend/wil weer lopen	2
Wilde hem zelf hebben	1

> Analyse van de onderzoeksresultaten:

Als we kijken naar de verschillende manieren waarop de eigenaren zien dat de honden tevreden zijn, blijkt dat 90% van de honden zeer tevreden en enthousiast met de rolstoel is. Slechts 10% is niet tevreden met de stoel.

- Verandering aandoeningen – graad van ernst

Er is ook gevraagd naar het verloop van de aandoeningen van de honden.

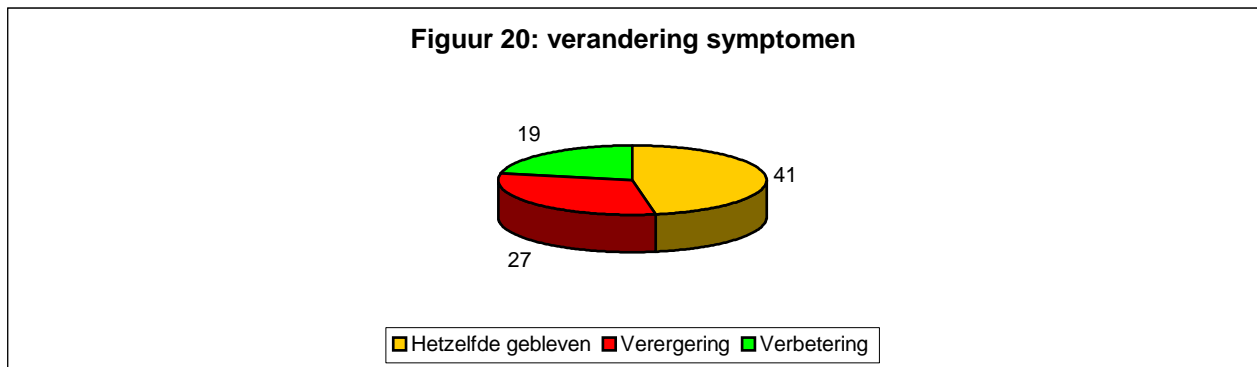
We proberen meer inzicht te krijgen in:

- Hoe het ziekteproces van een hond in een hondenrolstoel zich voltrekt
- Helpt de hondenrolstoel misschien tegen de symptomen (stabilisatie/verbetering) of heeft de hondenrolstoel geen verbeterend effect op de aandoeningen.

Wederom is er gebruik gemaakt van de graden van ernst zoals eerder genoemd.

Gekeken is of bij elke hond deze graad van ernst hetzelfde is gebleven, verergerd is of juist verbeterd is (Fig. 20).

> **Onderzoekresultaten:**

Figuuruitleg:

% van geheel

Aantal

47%

41

Hebben geen verbetering of verergering doorgemaakt.

Ze zitten nog steeds in dezelfde graad van ernst.

31%

27

Zijn naar een hogere graad gegaan (verslechtering).

22%

19

Zijn naar een lagere graad gegaan (verbetering).

> **Achtergronden :**

In totaal zijn er 11 honden weer zo opgeknapt. De spieren zijn sterker geworden door de hondenrolstoel waardoor ze nu wel weer zelf kunnen lopen.

Bij een verergering moet gedacht worden aan een progressieve aandoening zoals Degeneratieve Myelopathie.

Zesentwintig honden kregen er uiteindelijk incontinentie bij en enkele tevens zwakte van de voorpoten. Een paar honden kreeg ook een slappe staart en hadden een verandering van het stemgeluid.

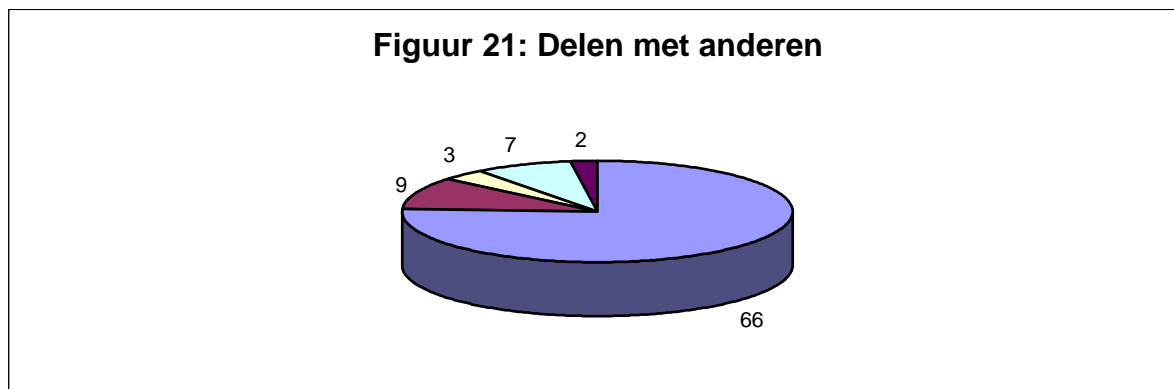
Bij de honden die in dezelfde graad zijn gebleven zijn of de voorpoten wat zwakker geworden of zij konden dankzij de spierontwikkeling juist beter lopen.

Ook zijn sommige honden wat strammer geworden door de mindere beweging.

- **Delen van ervaringen**

Gevraagd is of de ervaringen met de hondenrolstoel gedeeld worden met andere, en zo ja, op welke wijze (Fig. 21).

> **Onderzoeksresultaten:**

Figuuruitleg:

% van geheel	Aantal	Uitleg
76%	66	Deelt zijn/haar ervaringen inzake de hondenrolstoel niet met anderen.
10%	9	Deelt zijn/haar ervaringen op het Internet (hetzij via de site hondenrolstoel.nl hetzij via een forum of weblog).
8%	7	Vertellen hun belevenissen aan mensen op straat.
3%	3	Geven informatie door via de praktijk van de dierenarts door het ophangen van posters.
2%	2	Hebben hun ervaringen gedeeld op een andere wijze nl. via een modeshow en via het worden van het huisdier van het jaar.

Niet genoemd in het figuur is dat 1 van de honden in de Telegraaf heeft gestaan en meegedaan heeft aan een fair en daar op het podium terecht is gekomen.

> **Analyse van de onderzoeksresultaten:**

Voornameijk in de wijk zelf wordt er door de hondeneigenaren met belangstellende mensen gesproken. Ook worden de ervaringen met de rolstoel vaak op de site van de hondenrolstoel gezet of via een weblog op internet bijgehouden. Een paar mensen probeert via hun dierenarts mensen op het bestaan van de hondenrolstoel te wijzen door middel van posters op te hangen.

- **Redenen voor euthanasie**

Van de 87 honden in rolstoel zijn er 44 honden ten tijde van deze enquête al overleden. We vragen de eigenaren op welke wijze en waaraan deze honden zijn overleden.

> Onderzoeksresultaten:

Lichaam/geest op	21
Andere aandoening	16
Incontinentie	12
Pijn	8
Verergering graad van ernst	7
Ook voorpoten	6
Winter niet aandoen	2
Zelf gestorven	2
Niet te dragen	1
Niet slapen	1
Zelfmutilatie	1

Tabeluitleg:

2 honden blijken zelf gestorven te zijn (1 aan ouderdom, 1 aan een hersenbloeding).

De rest van de honden is geëuthanaseerd.

De redenen voor uiteindelijk toch laten inslapen van de hond zijn divers. Bij elke hond spelen meerdere redenen een rol.

% van geheel	Aantal	
48%	21	Hond was zowel geestelijk als lichamelijk op. (werd depressief)
36%	16	De hond kreeg er nog een andere aandoening bij. (niet dezelfde aandoening als waarvoor ze in de rolstoel terecht kwamen)
27%	12	Hond werd incontinent.
18%	8	Hond kreeg pijn.
16%	7	Verergering van de graad van ernst van de aandoening waarvoor ze in de rolstoel terecht zijn gekomen.
14%	6	Voorpoten werden zwak.

> Achtergronden:

Vierenveertig honden waren ten tijde van het afnemen van de enquête al overleden. De belangrijkste reden voor een eigenaar om zijn hond uiteindelijk toch in te laten slapen, is dat de honden bleven liggen en niet meer naar buiten wilden.

Bij een 'andere aandoening' kunt u denken aan plotselinge agressie naar de eigenaar, uitgezaaide tumoren, anemie, plotselinge ziekte of een hart- of huidaandoening.

Eén van de eigenaren zou het langer hebben volgehouden als er uitzicht was op verbetering van de hond.

Van de 44 gebruikte rolstoelen zijn er in totaal 6 doorgegeven aan andere honden die een hondenrolstoel nodig hadden.

- **Hoe lang heeft de hond in de hondenrolstoel gelopen**

Er is zowel bij de nog levende honden als bij de al overleden honden gevraagd hoelang de honden in de rolstoel lopen of hebben gelopen. Dit om een beeld te krijgen of de rolstoel een nuttige verlenging geeft van het leven.

> **Onderzoeksresultaten:**

Overleden honden

Alleen gestaan	2
Minder dan een week	6
Minder dan een half jaar	9
Minder dan 12 maanden	18
12 – 24 maanden	5
2 jaar	3
4 jaar	1

Levende honden (ten tijden van de enquête)

Nooit	2
Minder dan een week	3
Minder dan een half jaar	16
Minder dan 12 maanden	7
12 – 24 maanden	12
2 jaar	1
2 ½ jaar	2

> **Analyse van de onderzoeksresultaten:**

Als we kijken naar de tijd dat de honden in de hondenrolstoel hebben gelopen liep het merendeel (61%) van de reeds overleden honden er meer dan een halfjaar in. Van deze honden liep 20% zelfs langer dan een jaar in de hondenrolstoel.

Twee honden stonden alleen in de rolstoel. Maar één hiervan heeft dit wel twee jaar volgehouden.

De twee honden die minder dan een week in de hondenrolstoel gelopen hebben, zijn ziek geworden en vrijwel meteen erna geëuthanaseerd.

Als we kijken naar de tijd dat de nog levende honden (ten tijden van de enquête) al in de hondenrolstoel gelopen hebben, zien we, dat 51% reeds langer dan een half jaar in de hondenrolstoel loopt. Van deze honden loopt 35% zelfs al langer dan een jaar in de hondenrolstoel.

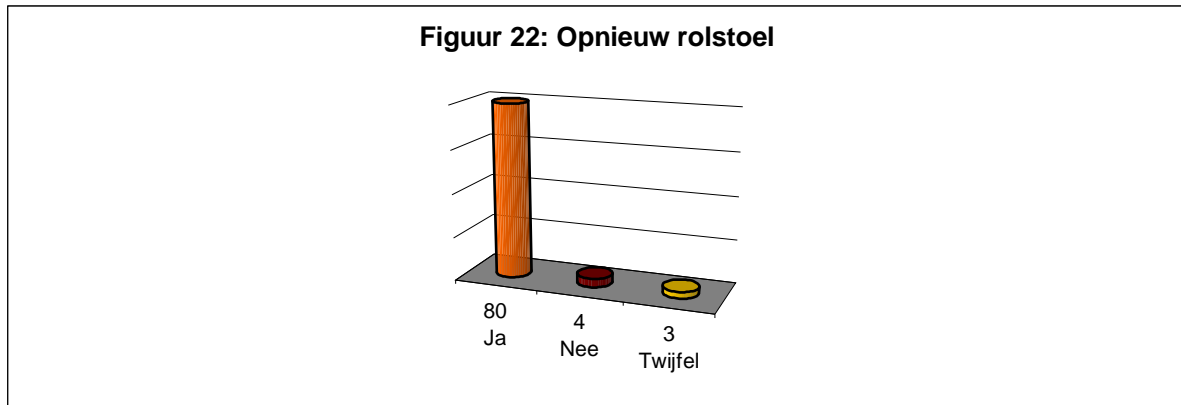
Bij de nog levende dieren hebben er twee nooit in de rolstoel gelopen omdat zij zelf wilden lopen.

- Wat zou u de volgende keer doen

Tot slot is er gevraagd of de rolstoeligenaren wanneer ze weer voor de beslissing staan een hondenrolstoel aan te schaffen dit weer zouden doen (Fig. 22).

> **Onderzoeksresultaten:**

Figuuruitleg:

% van geheel	Aantal	Uitleg
92%	80	Zeggen dat ze zonder twijfel weer een hondenrolstoel zouden aanschaffen.
5%	4	Zouden de hond toch eerder laten inslapen.
3%	3	Moeten eerst nog nadenken of ze het weer zouden doen.

> **Achtergronden:**

De meeste mensen zouden weer opnieuw een rolstoel aanschaffen, mocht het nodig zijn. Het hangt natuurlijk wel af van de situatie zoals of de hond pijn heeft, het karakter van de hond, het advies van de dierenarts, of de hond incontinent is en als de hond zelf nog vitaal genoeg is.

Een paar mensen zou er zeker over twijfelen. Ze vonden het nu vrij veel gedoe en misschien vinden ze inslapen dan toch een betere optie.

Enkele eigenaren vinden inslapen toch een betere optie voor de hond. Eén eigenaar zou het uit egoïsme, zoals ze zelf zei, niet meer doen 'aangezien het opruimen achter een incontinentie hond een dagtaak is'

Toch geven alle eigenaren een voldoende voor de rolstoel.

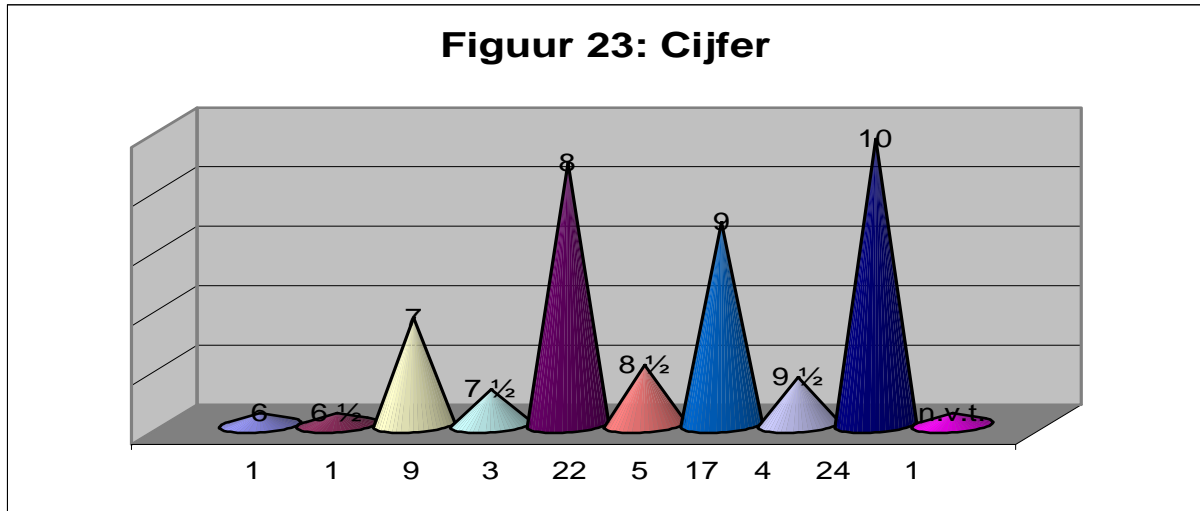
Eén eigenaar wilde geen cijfer geven aangezien haar hond maar 1x in de rolstoel heeft gelopen en toen na ziekte is gestorven.

De meeste mensen vinden het in ieder geval een zodanig goed idee dat ze de rolstoel toch hoog waarderen.

- Een cijfer voor de rolstoel

Ook is gevraagd om een cijfer te geven voor de hondenrolstoel (Fig. 23).

> **Onderzoeksresultaten:**

Figuuruitleg:

% van geheel

Aantal

86%

75

Geven de rolstoel in ieder geval een voldoende.

1

Wil geen cijfer geven.

De meest gegeven cijfers zijn:

% van geheel

Aantal

10

28%

24

8

26%

22

9

20%

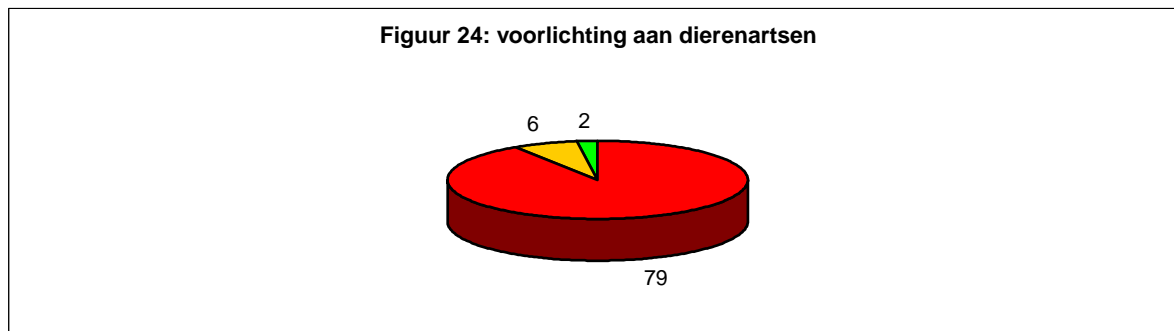
17

Gemiddeld heeft de hondenrolstoel een 8,7 gekregen!

- **Voorlichting dierenartsen**

Als laatste is gevraagd of de dierenartsen en dierenfysiotherapeuten in het land beter ingelicht zouden moeten worden over het bestaan van de hondenrolstoel (Fig. 24).

> **Onderzoeksresultaten:**

Figuuruitleg:

% van geheel	Aantal	
2%	2	Vindt van niet.
7%	6	Heeft hier geen mening over.
91%	79	Vindt van wel.

> **Achtergronden:**

Het overgrote deel van de eigenaren vindt wel dat de dierenartsen en dierenfysiotherapeuten in het land beter ingelicht moeten worden over het bestaan van de hondenrolstoel.

Dierenartsen weten vaak zelf van niets en kunnen het zo ook niet als mogelijkheid met de eigenaar bespreken. Dit vinden de hondeneigenaren zeer apart aangezien de enige andere optie voor hun hond vaak een spuitje is.

Ook wilden veel eigenaren geen operatie voor hun hond omdat de hond al te oud was of omdat de operatie te zwaar zou zijn of te veel risico's met zich meedroeg. Zij vinden de rolstoel dan een beter alternatief.

Meerdere mensen hebben een poster of foto van de hondenrolstoel aan hun dierenarts of dierenfysiotherapeut gegeven omdat zij wel zeer geïnteresseerd leken.

Ook zeiden veel eigenaren dat hun dierenarts hen niet serieus nam als zij hem vertelde over de hondenrolstoel. Een enkeling raadde het de eigenaar zelfs af. Deze dierenarts heeft zijn mening uiteindelijk na het zien van de hond in rolstoel volledig herzien.

Wat de eigenaren ook wel zouden willen zien, is dat de dierverzekeringen beter ingelicht zouden moeten worden. Eventueel zou de hondenrolstoel dan vergoed kunnen worden.

Ze hebben ook tips voor eventuele toekomstige hondenrolstoeleigenaren. Een hond neem je voor het leven. Je doet er alles aan om hem te helpen. Bij de aanschaf van een hondenrolstoel is het belangrijk dat zowel de hond als de eigenaar meewerken. De eigenaar moet namelijk wel de moeite nemen om de hond aan de rolstoel te laten wennen.

Conclusie

Na al deze resultaten bekeken te hebben komt het er op neer dat de meeste eigenaren zeer tevreden zijn over de rolstoel. Maar een paar honden zijn dat niet omdat ze gewoon weigerden met de rolstoel te lopen of omdat de eigenaar niet lang genoeg het probeerde. Als een eigenaar een hondenrolstoel wil aanschaffen moet hij goed rekening houden met het karakter van de hond. Er zijn nu eenmaal honden die een geval apart zijn. Ook moet er rekening gehouden worden met een gewenningsperiode. Niet elke hond went even gemakkelijk aan de hondenrolstoel. Sommige honden sprinten zo weg terwijl andere er een paar weken over doen voor ze het allemaal doorhebben. De rolstoel is zeker een goede oplossing voor aan de achterkant zwakkere honden, zeker als het alternatief een spuitje is. Het is in ieder geval het proberen waard. Verder zouden dierenartsen en dierenfysiotherapeuten beter ingelicht moeten worden om de hondenrolstoel als mogelijkheid te kunnen aanbieden aan eigenaren.